

Ilgtspējīgs līdzekļu nodrošinājums ilgtspējīgai lauksaimniecībai un zivsaimniecībai

Lai nodrošinātu pārtikas un uztura drošību ikvienam Eiropas iedzīvotājam, būtiski ir veidot tādu Eiropas pārtikas sistēmu, kas darbojas ilgtspējīgi arī dažādu ekonomisko, vides un sociālo izaicinājumu, t. sk. globalizācijas kontekstā.

Pastāvošie lauksaimniecības, pārtikas un zivsaimniecības politikas un juridiskie ietvari bieži ir neefektīvi vai dažkārt pat traucējoši ilgtspējīgas lauksaimniecības un zivsaimniecības praksēm. Šai ziņā politikas veidotājiem ir grūtības vienlaikus veicināt pārtikas ražošanu, kas garantētu pietiekamus ienākumus ražotājiem, un sekmēt sociālo un vides pakalpojumu un preču pietiekamu nodrošinājumu, samazinot arī lauksaimnieciskās ražošanas negatīvās blakus parādības. Līdzīgā kārtā arī mūsdienu tirgus apstākļi nenodrošina vienādus spēles noteikumus visiem pārtikas ražošanā iesaistītajiem, bieži vien nostādot nelabvēlīgā situācijā tos, kuri strā-

dā videi draudzīgākā un sociāli ilgtspējīgākā veidā. Tā, piemēram, tirgi nepilnīgi atspoguļo izmaksas, kas saistītas ar augsnes un ūdens piesārņojumu vai paaugstinātām siltumnīcas efektu izraisīto gāzu izmetēm, nedz arī atalgo ražotājus par šādu blakusefektu samazināšanu.

SUFISA (*Sustainable Finances for Sustainable Agriculture and Fisheries*) ir Eiropas Savienības pētniecības un inovāciju programmas “Apvārnis 2020” pētnieciskais projekts, ko laika posmā no 2015. līdz 2019. gadam īsteno 11 Eiropas valstu zinātnisko institūtu grupa. SUFISA projekta vispārējais mērķis ir identificēt ilgtspējīgas prakses, politikas un tirgus dažādās lauksaimniecības, zivsaimniecības un pārtikas nozarēs, kas veicina lauksaimnieku ilgtspēju. Politikas prasību, tirgus nepilnību un globalizācijas radīto grūtību labāka izpratne savukārt palīdzēs veidot efektīvāku Eiropas pārtikas sistēmu.

Projektu Latvijā īsteno zinātniskais institūts *Baltic Studies Centre*

Pētnieku komanda:

Dr. Tālis Tisenkopfs (talis.tisenkopfs@lu.lv)

Dr. Sandra Šūmane (sandra.sumane@gmail.com)

Dr. Ilona Kunda (ilona.kunda@gmail.com)

Dr. Miķelis Grīviņš (mikelis.grivins@gmail.com)

Dr. Anda Ādamsone-Fiskoviča (anda@lza.lv)

<http://www.bscresearch.lv/lv/projekti/sufisa>

BSC | BALTIC STUDIES CENTRE

Gadījumu izpēte

SUFISA tiecas palūkoties dziļāk aiz ierastajiem priekšstatiem par tirgus nepilnībām, juridiskiem un politikas noteiktiem ierobežojumiem. Projekta ietvaros tiks pētīts, kā šie ierobežojumi ietekmē prakses dažādās lauksaimniecības produktu (t. sk. kviešu, piena produktu, augļu, gaļas, zvejniecības un zivsaimniecības produktu) ražošanas nozarēs reģionālā, nacionālā un starptautiskā līmenī.

Analīze ietvers izpēti par valsts un nevalstiskā sektora pārstāvju darbības virzītājspēkiem, dažā-

dām konfliktējošām interesēm un viņu mijiedarbi. Tā tiks veikta uz 22 gadījumu izpētes pamata, katrā no projekta partnervalstīm izvēloties divus gadījuma izpētes reģionus un divas lauksaimniecības preču nozares padziļinātai analīzei.

Gadījumu izpētes ietvaros tiks analizēta virkne dažādu ražotāju grupu, aptverot gan jaunus lauksaimniekus, gan jaunieņācējus, gan mazus/ģimenes uzņēmumus, gan ražotājus, kuriem nepieciešami lieli kapitālieguldījumi.

Līdzdalība projektā

Latvijas ražotāju, lauksaimnieku un lauksaimniecības politikas veidotāju ieguvums no līdzdalības projektā būs iespēja izmantot pētījumu kā neitrālu platformu un resursu sev būtisku jautājumu noskaidrošanā, apspriešanā un risināšanā un iespēja koriģēt padziļinātos pētījumus graudkopības un piensaimniecības nozarēs, lai tie labāk atbilstu nozarē strādājošo praktiķu vajadzībām.

Iesaiste SUFISA projekta īstenošanā no gadījumu izpētes partneriem un ieinteresētajām pusēm prasīs ieguldījumu aptuveni četras dienas gadā divu gadu garumā no 2016. gada sākuma. Šo divu gadu laikā katrā reģionā notiks 3-4 darba semināri, kuros tiks pievērsta uzmanību sekojošiem jautājumiem:

- Lauksaimnieciskās ražošanas struktūras un apstākļi attiecīgajā reģionā un jomā;
- Lauksaimnieku stratēģijas un to ekonomiskie un neekonomiskie rezultāti;
- Finansiālās prasības un ierobežojumi, ar kuriem saskaras ražotāji;
- Lauksaimnieciskās ražošanas resursu un produktu tirgus apstākļi;
- Politikas pasākumi, kuri ietekmē lauksaimniecisko ražošanu un pārtikas tirgu, ekonomisko, vides un sociālo situāciju.

Sadarbībā ar nozares pārstāvjiem un citiem partneriem semināru tēmas un metodes tiks pielāgotas katram izpētes gadījumam, lai nodrošinātu to atbilstību reģionālajam un nozares kontekstam. Mēs uzskatām, ka šie darba semināri sniegs būtiskus ieguvumus visiem dalībniekiem, tostarp:

- Iespēju ar citiem semināru dalībniekiem apspriest nozaru ražošanas sistēmas, tirgus kanālus, politikas ietekmes un saimniecību komercdarbības attīstības iespējas;
- Tiešu saskarsmi ar pētniekiem un konsultantiem, kuriem ir zināšanas par Eiropas lauksaimniecības politiku un tirgiem;
- Apaļā galda diskusijas un projektā balstītu sadarbību zemnieku, lauksaimnieku organizāciju, agroindustrijas uzņēmumu, banku, konsultantu, pārtikas un tirdzniecības uzņēmumu, mediju, pārvaldes iestāžu un nevalstiskā sektora pārstāvju starpā, kuriem ir pieredze un zināšanas attiecīgajās nozarēs un vēlme stiprināt šo nozaru ekonomisko, finansiālo un sociālo ilgtspēju;
- Iespēju mācīties no izpētes gadījumiem citās Eiropas valstīs;
- No projekta līdzekļiem apmaksātus ceļa izdevumus darba semināru, kā arī nacionālo un starptautisko sanāksmju apmeklēšanai.

Projekta komanda

Kopdarbība

SUFISA projektā darbojas pētnieki un praktiķi no 11 Eiropas valstīm (Beļģijas, Itālijas, Lielbritānijas, Francijas, Latvijas, Portugāles, Dānijas, Grieķijas, Vācijas, Polijas un Serbijas), un tas paredz ciešu sadarbību ar partneriem un lēmumpieņēmējiem valsts un privātajā sektorā. Projekta komanda sadarbībā ar praktiķiem atklās mehānismus, kas virza biznesa lēmumus, bet nereti vājina ilgtspēju, un otrādi - politisko regulējumu nepilnības, kas neļauj pienācīgi savienot ilgtspējas un biznesa konkurētspējas intereses. Lai novērstu šīs nepilnības lauk-

saimniecības nozaru un tirgus regulējumā, zinātnieki kopā ar praktiķiem izstrādās rekomendācijas finanšu un citiem regulējošiem instrumentiem, kas uzlabotu gan lauksaimniecības uzņēmumu konkurētspēju, gan arī nozaru, kā arī plašāko sociālo un ekoloģisko ilgtspēju. Piemēram - kā prasmīgi reorganizēt ar kvotām regulētus lauksaimniecības produktu tirgus; kā tiešmaksājumos labāk atspoguļot lauksaimnieku faktiski nodrošinātos ekosistēmas pakalpojumus u. tml. Projekta praktiskie uzdevumi un iznākumi Latvijā lielā mērā būs atkarīgi no nozaru pārstāvju un sadarbības partneru interesēm un ieteikumiem.

Partnerorganizācijas

Lēvenes Katoļu universitāte, *Beļģija*
Pizas Universitāte, *Itālija*
Gločesterširas Universitāte, *Lielbritānija*
Ilgtspējīgas attīstības un starptautisko attiecību institūts, *Francija*
Alma Mater Studiorum, Boloņas Universitāte, *Itālija*
Nodibinājums "Baltic Studies Centre", *Latvija*

Evoras Universitāte, *Portugāle*
Orhusas Universitāte, *Dānija*
Haseltas Universitāte, *Beļģija*
Atēnu Lauksaimniecības universitāte, *Grieķija*
Ebersvaldes Ilgtspējīgas attīstības universitāte, *Vācija*
Jagelonijas Universitāte, *Polija*
Belgradas Universitāte, *Serbija*

Projekta koordinācija

Lēvenes Katoļu universitāte; Bioekonomikas nodaļa

Projekta koordinators: Prof. Dr.ir. Erik Mathijs
Projekta administrācija: Dr.ir. Tessa Avermaete (Tessa_Avermaete@ees.kuleuven.be)

www.sufisa.eu

Šis projekts ir saņēmis finansējumu no Eiropas Savienības pētniecības un inovāciju programmas "Apvārsnis 2020" līguma Nr. 635577 ietvaros.

